

M. SOKOLNICKI
Sekretarz Jeneralny
Delegacji Polskiej na
Konferencję Pokojową

74, rue Lauriston

A. 490.

488/T

Paryż 11-go marca 1919

DO NACZELNIKA PAŃSTWA
JENERAŁA J. PILSUDSKIEGO
W W A R S Z A W I E

Niniejszym przesyłam , z polecenia
M. Sokolnickiego, kopję ściśle poufnego listu
Generała Hallera do Komitetu Narodowego w Paryżu .

ppor. Michał Mościcki

Przyj. 14/3

K. Haller

~~MINISTERSTWO WOJSK POLSKICH~~
~~ADJUTANT GENERALNA~~
L. Dz. 488 dnia 14 / III 1919 r.
~~WARSZAWA~~
~~Wydział~~

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

390

Nacz. Dow.

Paryż, dnia Marca 1919 ~~scisle poufne~~

W. P.

Biuro Dowodcy

Kopia listu generała Hallera do K.N.
Do

L -----

Prezesa Komitetu Narodowego Polskiego
w Paryżu.

Według umowy z 28.IX.1918 r. punkt 2, Komitet Narodowy Polski, którego siedziba jest w Paryżu, jest najwyższą władzą polityczną dla Armji Polskiej. Regulamin Komitetu Narodowego Polskiego określił zadanie Wydziału Wojskowego K.N.P.

Dla ułatwienia zaś porozumienia we wszystkich sprawach polityczno-wojskowych w sprawach wyższych nominacji wojskowych, określonych w punkcie 5) układu z 28 Wrzesnia 1918 r. została uchwała K.N.P. powzięta na posiedzeniu 1.X.18 utworzona Komisja Wojskowa pod moim przewodnictwem:

Tymczasem:

1) Komisja Wojskowa została rozwiązana, a zakres działania Wydziału Wojskowego bez mojego współdziałania i oświadczenia się został rozszerzony i doszło do tego, że Wydział Wojskowy, jako taki stał się władzą nad wojskiem, wbrew umowie z dnia 28.IX.18 (vide pismo № 628 z 26.IX.18 W.W.)

2) O ile wiem Wydział Wojskowy informuje Rząd Polski o wojskach polskich będących pod moim dowództwem (raport Wydziału Wojsk. z 2 Stycznia 1919 r.)

3) Z Wydziału Wojsk. też poszedł do Rządu Polskiego w Warszawie projekt Misji Wojskowej francuskiej do Polski, wniesiony do K.N.P. przez Misje W. Fr. p. W Paryżu - a) o którego istnieniu dowiedziałem się od gen. Archinarda, b) o którego treści dowiedziałem się z ust 2 oficerów przysłanych do mnie przez Naczelnika Państwa Piłsudskiego, oraz z ust członka K.N.P. p. Downarowicza, przyczem wszyscy trzej zaznaczyli, że Naczelnik Państwa nie zgodził się z załącznikami projektu francuskiego, gdy-

bym był projekt ten otrzymał do zaopiniowania, mogłoby się tego uniknąć.

4) Dowiedziałem się z ust p. Jastrzębskiego, który przyjechał z Odessy, że przywiozł jakies papiery i dokumenty do K.N.P., odnoszące się do 4 Dywizji strzelców W.P.

Według jego zdania są tam ważne sprawy dotyczące się wojska. Otoż do dnia dzisiejszego ze strony K.N.P. nie otrzymałem wiadomości odnosnych, co mi niezmiernie utrudnia wytworzenie sobie bezspornego poglądu na sprawę tegoż wojska, będącego pod moim dowództwem. Z tego też powodu na Komisji wyłonionej przez Prezesa Komitetu, a złożonej z p.p. Dłuskiego, Wielowieyskiego i mnie, pan W. i ja wypowiedzieliśmy ~~nie~~ przeciwny poglądy na potrzeby utrzymania wojsk na południu Rosji (w Odessie).

5) Wreszcie K.N.P. w Paryżu został uznany przez Rząd Polski jako reprezentant Rządu Polskiego w sprawach dyplomatycznych na terenie 4-ch mocarstw sprzymierzonych i Szwajcarji, oraz na kongresie, a zatem wynikałoby z tego, że nie mogą egzystować reprezentacje K.N.P. na terenie Rosji i Syberji; wbrew temu w Odessie reprezentant K.N.P. mięsza się bezpośrednio do spraw czysto wojskowych, które nigdy nie podlegają władzy politycznej. Z tego wszystkiego wynika, że z powodu określonej sytuacji w kraju, określonego stosunku K.N.P. do Rządu Polskiego w Warszawie koniecznością niezbędną już się stało oddanie W.P., będących dotychczas według układu K.N.P. z 28.IX.18. z Rządem Francuskim, pod autorytetem politycznym K.N.P., pod władzę polityczną Rządu Polskiego w Warszawie.

Wobec tego ponawiam względnie stawiam wnioski następujące :

- 1) o bezwzględne przedstawienie tego stanu rzeczy Rządowi Polskiemu w Warszawie.
- 2) o przejęcie układu z 28.IX.18 przez Rząd Polski i rozszerzenie układu na wszystkie wojska polskie, operujące na frontach bojowych.
- 3) o zlikwidowanie spraw wojskowych, prowadzonych przez K.N.P. i ut-

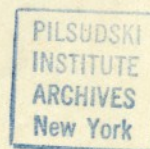

worzenie w Paryżu ekspozytury Polskiego Ministerjum spraw wojskowych względnie Polskiej Misji Wojskowej złożonej z fachowców wojskowych, oraz z przedstawiciela Polskiego Ministerjum Skarbu.

4) Dowiedziawszy się wreszcie z informacji gen. Francheta d'Esperey i p. pułkownika Bobickiego, a ostatnio ustnie od p. Jastrzebskiego o stanie formacji polskich na Południo-Zachodniej Rosji, ponawiam wniosek wzmocnienia 4 dywizji W.P. w Odessie przez wysłanie tamże 5 do 6 tysięcy ochotników polskich, rekrutowanych w obozach jenców we Włoszech uważając utrzymanie i wzmocnienie 4-ej dywizji, jako potrzebne jak ze stanowiska politycznego, jak i ze stanowiska wojskowego.

Ze względu na dobro sprawy i w interesie W.P. będących pod moim dowództwem mam zaszczyt prosić o rychłe rozstrzygnięcie spraw powyższych w celu ustalenia mego stosunku, względnie stosunku W.P. mnie podlegających do wojskowych władz w Państwie Polskiem, proszę o przysłanie kopji : 1) Autentycznego tekstu pełnomocnictw, które K.N.P. otrzymał od Rządu Polskiego.

2) Tekstu uchwały sejmowej, przekazującej władze naczelną w Państwie Polskiem generałowi Piłsudskiemu, abym był w możności stosować się odpowiednio do wyższych Władz Państwowych Polskich.

O d p i s .

ŚCISLE POUFNE:

NA CZ. DOW.
W. P.

Biuro Dowódcy
L.....

Paryż, dn. marca 1919.

KOPJA LISTU GEN. HALLERA DO K.N.

Do

Prezesa Komitetu Narodowego Polskiego
w Paryżu.

Według umowy z 28.IX.1919 punkt 2, Komitet Narodowy Polski, którego siedziba jest w Paryżu, jest najwyższą władzą polityczną dla Armji Polskiej. Regulamin Komitetu Narodowego Polskiego określi zadanie Wydziału Wojskowego K.N.P.

Dla ułatwienia zaś porozumienia we wszystkich sprawach polityczno-wojskowych w sprawach wyższych nominacji wojskowych, określonych w p. 5/ układu z 28 września 1918 r. została uchwałą K.N.P. powzięta na posiedzeniu 1.X.18 utworzona Komisja Wojskowa pod moim przewodnictwem:

Tymczasem:

1/ Komisja Wojskowa została rozwiązana, a zakres działania Wydziału Wojskowego bez mojego współdziałania i oświadczenia się został rozszerzony i ~~został~~ doszło do tego, że Wydział Wojskowy jako taki stał się władzą nad wojskiem, wbrew umowie z dnia 28.IX.18 /vide pismo Nr.628 z=26.IX.18 W.W./

2/ O ile wiem, Wydział Wojskowy informuje Rząd Polski o wojskach polskich, będących pod moim dowództwem /raport Wydziału Wojsk. 2 stycznia 1919/ .

3/ Z Wydziału Wojsk. też poszedł do Rządu Polskiego w Warszawie projekt Misji Wojskowej francuskiej do Polski, wniesiony do K.N.P. przez Misje W. Fr. p. w Paryżu - a/ o którego istnieniu dowiedziałem się od gen. Archinarda,

b/ o którego treści dowiedziałem się z ust 2 oficerów przysłanych do mnie przez Naczelnika Państwa Piłsudskiego, oraz z ust członka K.N.P. p. Downarowicza, przy czem wszyscy trzej zaznaczyli, że Naczelnik Państwa nie zgodził się z zasadami projektu francuskiego, gdybym był prokret ten

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

51
394

otrzymał do zaopiniowania, mogłoby się tego uniknąć.

4/ Dowiedziałem się z ust p. Jastrzębskiego, który przyjechał z Odesy, że przywiózł jakieś papiery i dokumenty do K.N.P., odnoszące się do 4 Dywizji strzelców W.P.

Według jego zdania są tam ważne sprawy dotyczące się wojska. Otóż do dnia dzisiejszego ze strony K.N.P. nie otrzymałem wiadomości odnośnych, co mi niezmiernie utrudnia wytworzenie sobie bezspornego poglądu na sprawę tegoż wojska, będącego pod moim dowództwem. Z tego też powodu na Komisji wyłonionej przez Prezesa Komitetu, a złożonej z pp. Dłuskiego, Wielowiejskiego i mnie, p. W. i ja wypowiedzieliśmy przeciwne poglądy na potrzeby utrzymania wojsk na południu Rosji /wOdesie/.

5/ Wreszcie K.N.P. w Paryżu został uznany przez Rząd Polski jak reprezentant Rządu Polskiego w sprawach dyplomatycznych na terenie 4-ech mocarstw sprzymierzonych i Szwajcarji, oraz na kongresie, a zatem wynikałoby z tego, że nie mogą egzystować reprezentacje K.N.P. na terenie Rosji i Syberji; wbrew temu w Odesie reprezentant K.N.P. mieszczą się bezpośrednio do spraw czysto wojskowych, które nigdy nie podlegały władzy politycznej. Z tego wszystkiego wynika, że z powodu określonej sytuacji w kraju, określonego stosunku K.N.P. do Rządu Polskiego w Warszawie koniecznością niezbędną już się stało oddanie W.P., będących dotychczas według układu K.N.P. z 28.IX.18. z Rządem Francuskim, pod autorytetem politycznym K.N.P., pod władzą polityczną Rządu Polskiego w Warszawie.

Wobec tego ponawiam, względnie stawiam wnioski następujące:

- 1/ o bezwzględne przedstawienie tego stanu rzeczy Rządowi Polskiemu w Warszawie,
- 2/ o przejęcie układu z 28.IX.18 przez Rząd Polski i rozszerzenie układu na wszystkie wojska polskie, operujące na frontach bojowych.
- 3/ o zlikwidowanie spraw wojskowych, prowadzonych przez K.N.P. i utworzenie w Paryżu ekspozytury Polskiego Ministerjum Spraw Wojskowych, względnie Polskiej Misji Wojskowej, złożonej z fachowych wojskowych, oraz z przedstawiciela Polskiego Ministerjum Skarbu.

4/ Dowiedziawszy się wreszcie z informacjami gen. Francheta d'Esperey i p. Pułk. Bobickiego, a ostatnio ustnie od p. Jastrzębskiego o sianie formacji polskich na południo-zachodniej Rosji, ponawiam wnioski o wzmocnienie 4 dywizji W.P. w Odesie przez wysłanie tamże 5 do 6 tysięcy ochotników polskich, rekrutowanych w obozach jeńców we Włoszech, uważając utrzymanie i wzmocnienie 4 dywizji, jako potrzebne ze stanowiska politycznego, jak i ze stanowiska wojskowego.

Ze względu na dobro sprawy i w interesie W.P. będących pod moim dowództwem mam zaszczyt prosić o rychłe rozstrzygnięcie spraw powyższych w celu ustalenia mego stosunku, względnie stosunku W.P. mnie podlegających do wojskowych władz w Państwie Polskiem, proszę o przysłanie kopji: 1/ autentycznego tekstu pełnomocnictw, które K.N.P. otrzymał od Rządu Polskiego.

2/ Tekstu uchwały sejmowej, przekazującej władzę naczelną w Państwie Polskiem generałowi Piłsudskiemu, abym był w możności stosować się odpowiednio do wyższych władz Państwowych Polskich.

Za zgodność odpisu:

O d p i s .

ŚCISLE POUFNE:

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

NACZ. DOW.
W. P.

Paryż, dn. marca 1919.

Biuro Dowódcy

KOPJA LISTU GEN. HALLEBA DO K.N.

L.....

Do

Prezesa Komitetu Narodowego Polskiego
w Paryżu.

Według umowy z 28.IX.1919 punkt 2, Komitet Narodowy Polski, którego siedziba jest w Paryżu, jest najwyższą władzą polityczną dla Armii Polskiej. Regulamin Komitetu Narodowego Polskiego określi zadanie Wydziału Wojskowego K.N.P.

Dla ułatwienia zaś porozumienia we wszystkich sprawach polityczno-wojskowych w sprawach wyższych nominacji wojskowych, określonych w p. 5/ układu z 28 września 1918 r. została uchwalona K.N.P. powzięta na posiedzeniu 1.X.18 utworzona Komisja Wojskowa pod moim przewodnictwem:

Tymczasem:

- 1/ Komisja Wojskowa została rozwiązana, a zakres działania Wydziału Wojskowego bez mojego współdziałania i oświadczenia się został rozszerzony i doszło do tego, że Wydział Wojskowy jako taki stał się władzą nad wojskiem, wbrew umowie z dnia 28.IX.18 /vide pismo Nr. 628 z 26.IX.18 W.W./
- 2/ O ile wiem, Wydział Wojskowy informuje Rząd Polski o wojskach polskich, będących pod moim dowództwem /raport Wydziału Wojsk. 2 stycznia 1919/ .
- 3/ Z Wydziału Wojsk. też poszedł do Rządu Polskiego w Warszawie projekt Misji Wojskowej francuskiej do Polski, wniesiony do K.N.P. przez Misje W. Fr. p. w Paryżu - a/ o którego istnieniu dowiedziałem się od gen. Archinarda,
b/ o którego treści dowiedziałem się z ust 2 oficerów przysłanych do mnie przez Naczelnika Państwa Piłsudskiego, oraz z ust członka K.N.P. pą. Downarowicza, przyczem wszyscy trzej zaznaczyli, że Naczelnik Państwa nie zgodził się z zasadami projektu francuskiego, gdybym był proktem ten

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

54 397

otrzymał do zaopiniowania, mogłoby się tego uniknąć.

4/ Dowiedziałem się z ust p. Jastrzębskiego, który przyjechał z Odesy, że przywiózł jakieś papiery i dokumenty do K.N.P., odnoszące się do 4 Dywizji strzelców W.P.

Według jego zdania są tam ważne sprawy dotyczące się wojska. Otóż do dnia dzisiejszego ze strony K.N.P. nie otrzymałem wiadomości odnośnych, co mi niezmiernie utrudnia wytworzenie sobie bezspornego poglądu na sprawę tegoż wojska, będącego pod moim dowództwem. Z tego też powodu na Komisji wyłonionej przez Prezesa Komitetu, a złożonej z pp. Dłuskiego, Wielowiejskiego i mnie, p. W. i ja wypowiedzieliśmy przeciwne poglądy na potrzeby utrzymania wojsk na południu Rosji /wOdesie/.

5/ Wreszcie K.N.P. w Paryżu został uznany przez Rząd Polski jak reprezentant Rządu Polskiego w sprawach dyplomatycznych na terenie 4-ch mocarstw sprzymierzonych i Szwajcarii, oraz na kongresie, a zatem wynikałoby z tego, że nie mogą egzystować reprezentacje K.N.P. na terenie Rosji i Syberji; wbrew temu w Odesie reprezentant K.N.P. miesza się bezpośrednio do spraw czysto wojskowych, które nigdy nie podlegają władzy politycznej. Z tego wszystkiego wynika, że z powodu określonej sytuacji w kraju, określonego stosunku K.N.P. do Rządu Polskiego w Warszawie koniecznością niezbędną już się stało oddanie W.P., będących dotychczas według układu K.N.P. z 28.IX.18. z Rządem Francuskim, pod autorytetem politycznym K.N.P., pod władzą polityczną Rządu Polskiego w Warszawie.

Wobec tego ponawiam, względnie stawiam wnioski następujące:

- 1/ o bezwzględne przedstawienie tego stanu rzeczy Rządowi Polskiemu w Warszawie,
- 2/ o przejęcie układu z 28.IX.18 przez Rząd Polski i rozszerzenie układu na wszystkie wojska polskie, operujące na frontach bojowych.
- 3/ o zlikwidowanie spraw wojskowych, prowadzonych przez K.N.P. i utworzenie w Paryżu ekspozytury Polskiego Ministerjum Spraw Wojskowych, względnie Polskiej Misji Wojskowej, złożonej z fachowych wojskowych, oraz z przedstawiciela Polskiego Ministerjum Skarbu.

4/ Dowiedziawszy się wreszcie z informacji gen. Francheta d'Esperey i p. Pułk. Bobickiego, a ostatnio ustnie od p. Jastrzębskiego o stanie formacji polskich na południo-zachodniej Rosji, ponawiam wniosek wzmocnienia 4 dywizji W.P. w Odesie przez wysłanie tamże 5 do 6 tysięcy ochotników polskich, rekrutowanych w obozach jeńców we Włoszech, uważając utrzymanie i wzmocnienie 4 dywizji, jako potrzebne ze stanowiska politycznego, jak i ze stanowiska wojskowego.

Ze względu na dobro sprawy i w interesie W.P. będących pod moim dowództwem mam zaszczyt prosić o rychłe rozstrzygnięcie spraw powyższych w celu ustalenia mego stosunku, względnie stosunku W.P. mnie podlegających do wojskowych władz w Państwie Polskiem, proszę o przysłanie kopji: 1/ autentycznego tekstu pełnomocnictw, które K.N.P. otrzymał od Rządu Polskiego.

2/ Tekstu uchwały sejmowej, przekazującej władzę naczelną w Państwie Polskiem generałowi Piłsudskiemu, abym był w możności stosować się odpowiednio do wyższych władz Państwowych Polskich.

Za zgodność odpisu:

